

Krátka správa z výsledkov kontroly hospodárnosti a účelnosti použitia finančných prostriedkov na správu a nakladania s nefinančným majetkom v Národnej banke Slovenska

Kontrola bola vykonaná v zmysle Plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2007 v Národnej banke Slovenska (ďalej NBS), ako právnickej osoby, ktorá vykonáva činnosti vo verejnom záujme.

Predmetom kontroly bolo za obdobie od 01.01.2006 do 30.06.2007 preveriť:

1. Obstarávanie tovarov, prác a služieb v NBS v zmysle zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
2. Príslušné časti rozpočtu a čerpanie nákladov na zabezpečenie prevádzky a správy NBS najmä so zameraním na kontrolu čerpania položiek na obstaranie majetku, služieb, opravy a údržbu, nájomné, bytové hospodárstvo a ďalšie významné položky nákladov.
3. Evidenciu a nakladanie s nefinančným majetkom slúžiacim na zabezpečenie činnosti NBS so zameraním na spôsob evidencie a inventarizácie majetku, jeho zabezpečenie, vyraďovanie, predaj, prenájom, resp. darovanie.

Kontrolná pôsobnosť NKÚ SR na kontrolu hospodárenia NBS vyplynula z novelizácie Ústavy SR a zákona č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 13.05.2006 (ďalej len „zákon o NKÚ SR“). Podľa § 2 zákona o NKÚ SR bola pôsobnosť NKÚ SR rozšírená aj na kontrolu hospodárenia s majetkom, majetkovými právami, finančnými prostriedkami, pohľadávkami a záväzkami právnických osôb vykonávajúcich činnosti vo verejnom záujme. Napriek tomu, že Ústava SR ani zákon o NKÚ SR detailne nešpecifikujú rozsah kontrolnej pôsobnosti NKÚ SR vo vzťahu k NBS, NKÚ SR je povinný rešpektovať obmedzenia svojej pôsobnosti vo vzťahu k NBS, ktoré mu vyplývajú z ustanovení zmluvy o založení EÚ a ďalších nadväzných dokumentov tak, aby nebola výkonom tejto pôsobnosti narušená nezávislosť NBS vrátane finančnej nezávislosti. Uvedené obmedzenia NKÚ SR pri výkone kontroly v NBS rešpektoval.

Hospodárenie NBS nie je okrem zákona o NBS podrobnejšie upravené žiadnym právnym predpisom. To znamená, že pri nakladaní so svojím majetkom nie je NBS viazaná právnymi obmedzeniami, na rozdiel od štátnych organizácií, ktoré sú viazané napr. zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákonom o správe majetku štátu. Podľa § 38 zákona o NBS hospodári NBS podľa rozpočtu schváleného Bankovou radou NBS. V oblasti obstarávania tovarov, prác a služieb sa zákon o verejnom obstarávaní vzťahoval na NBS od 01.02.2006, avšak len vo vymedzenom rozsahu.

Kontrolou jednotlivých oblastí predmetu kontroly bol konštatovaný súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi a vo väčšine prípadov aj s internými predpismi. NKÚ SR taktiež nekonštatoval nehospodárnosť významnejšieho charakteru, ktorá by vyplývala z postupov

uplatnených NBS v kontrolovaných prípadoch.

Pri obstarávaní tovarov, prác a služieb boli zistené čiastkové nedostatky spočívajúce v neúplnom dodržaní interných postupov, ktoré NBS uplatňovala pri obstarávaní zákaziek a ktoré sú v zmysle zákona o verejnom obstarávaní považované za zákazky s nízkou hodnotou. Zistené nedostatky však nemali dopad na správnosť výberu dodávateľov a hospodárne čerpanie finančných prostriedkov.

Na výšku nákladov vplývali aj realizované organizačné zmeny v NBS. V súvislosti s týmito zmenami ukončilo v roku 2006 pracovný pomer s NBS 107 zamestnancov a k polroku 2007 84 zamestnancov. Náklady na odstupné a odchodné vyplatené k 30.06.2007 predstavovali 9,8 % podiel na celoročných nákladoch na zamestnancov vrátane sociálnych nákladov rozpočtovaných na rok 2007. Výšku nákladov ovplyvnil najmä uplatňovaný systém kompenzačného zabezpečenia tých pracovníkov, ktorí v nadväznosti na najvýraznejšie organizačné zmeny od vzniku NBS, po rozviazaní pracovného pomeru dohodou, následne požiadali o predčasný starobný dôchodok a tento im bol aj Sociálnou poisťovňou priznaný.

Napriek tomu že z kontrolných poznatkov NKÚ SR nevyplývalo, že by podobný postup kompenzácií pri organizačných zmenách bol uplatňovaný v podmienkach SR aj v iných organizáciách zriadených zákonom na plnenie funkcií vo verejnom záujme, NKÚ SR nekonštatoval nehospodárnosť postupu NBS. Zohľadnil najmä skutočnosť, že NBS je jedinou inštitúciou v SR, ktorá je zároveň súčasťou siete inštitúcií v rámci EÚ, a to Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB). Z porovnania kompenzačného systému iných centrálnych bánk s kompenzačným systémom NBS je zrejmé, že systém uplatnený v NBS je menej finančne náročný. Úspora mzdových nákladov vyplývajúca z organizačných zmien, ktorú vyčíslila NBS prevýši v priebehu 2 až 3 rokov prevádzkové náklady NBS vynaložené na vyplatenie odstupného.

V prípade úpravy postupov schvaľovania finančných darov, ktoré NBS poskytovala na verejnoprospešné účely právnickým a fyzickým osobám, ako aj v prípade úpravy postupov pre poskytovanie pamätných mincí, umeleckých resp. iných úžitkových predmetov vyššej hodnoty zakúpených na účely reprezentácie NBS, NKÚ SR konštatoval priestor pre zvýšenie ich transparentnosti. V prípade predajov nehnuteľností NKÚ SR hodnotil postup NBS ako transparentný, pričom konštatoval aj hospodárnosť jej postupu z hľadiska rešpektovania potrieb NBS pri súčasnom zabezpečení dosiahnutia primeranej ceny na trhu.

Akcionárske práva si NBS preukázateľne uplatňovala na valných zhromaždeniach, na ktorých predkladala aj návrhy a požiadavky s cieľom zlepšenia dosahovaných výsledkov hospodárenia a kvality poskytovaných služieb. NKÚ SR však konštatoval, že dosahovanie lepších hospodárskych výsledkov a.s., v ktorej je NBS akcionárom, je limitované charakterom tejto spoločnosti.

NKÚ SR v súlade s ustanovením § 13 ods. 2 zákona o NKÚ SR uplatnil v rámci tejto kontroly viaceré odporúčania na zlepšenie existujúceho stavu resp. riešenie nedostatkov zistených v niektorých oblastiach predmetu kontroly. Odporúčania boli zamerané najmä na zvýšenie existujúcej transparentnosti postupov pri obstarávaní zákaziek s nízkou hodnotou, postupov pri rozhodovaní o finančných daroch a evidencii použitia predmetov zakúpených z prostriedkov vyčlenených na reprezentačné účely.

NBS voči kontrolným zisteniam uvedeným v protokole o výsledku kontroly neuplatnila žiadne námietky a odporúčania NKÚ SR na zlepšenie v jednotlivých oblastiach akceptovala.